

Beslut

**efter kvalitetsgranskning i ämnet slöjd i grundskolans
högstadium vid Prästängsskolan A i Eksjö kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning vid Prästängsskolan A. Syftet med denna tematiska kvalitetsgranskning är att granska vissa kvalitetsaspekter i ämnet slöjd i grundskolans högstadium.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer: hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Prästängsskolan A i följande utsträckning:

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Eleverna får i hög utsträckning en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Eleverna ges i flera delar möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Ge eleverna en undervisning som bidrar till fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Slöjdämnet omfattas i flera delar av ett jämställdhetsperspektiv.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Reflektera och diskutera löpande olika frågor kring jämställdhet med eleverna.

Uppföljning

Huvudmannen ska **senast den 18 november 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2025:11887) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Inom denna frågeställning granskas om eleverna får ett aktivt lärarstöd genom hela arbetsprocessen som ger dem möjligheter att utveckla idéer samt utveckla och använda strategier. Vidare granskas om undervisningen är stimulerande, motiverande och utmanande samt om eleverna löpande och tillsammans med läraren får möjlighet till reflektion över process och resultat.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna får i hög utsträckning en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Processinriktat lärarstöd

Granskningen visar att lärarstödet i slöjdundervisningen är processinriktat och sker genom dialog i form av formativ respons.

Lärarstödet är utformat så att eleverna kan utveckla idéer och använda olika strategier för att lösa en uppgift. Av intervjuer med lärare och elever framgår att lärarna går igenom olika material och tekniker inför ett projekt samt visar olika inspirationskällor och uppmuntrar elever att komma med egna idéer. Lärare uppger att eleverna i första hand själva ska komma med förslag på vad de vill göra inom ramen för ett visst område, men att lärare ger tips och idéer till exempel i ett läromedel för slöjd, en viss sida på internet eller genom att visa tillverkade föremål i klassrummet. Eleverna gör sedan skisser eller ritningar och resonerar med läraren kring dessa samt får möjlighet att ompröva sin idé och utveckla arbetet vidare. Under en av Skolinspektionens lektionsobservationer resonerar en elev med läraren om en ny idé efter att ha fått problem med att få till raka vinklar på ett tyg. Eleven föreslår för läraren att hen kan klippa bort en söm från det återbrukade jeansmaterialet för att få till en rak linje till baksidan av

väggförvaringen som eleven syr. Läraren uppmuntrar eleven att pröva sin nya idé. Lärare uppger vidare att det under arbetsprocessen ofta finns filmade eller skrivna instruktioner som eleverna kan följa och att elever som har svårt att följa skriftliga instruktioner stöttas genom att läraren ger muntliga instruktioner och visar praktiskt hur man gör. Lärarna uppger att de arbetar på liknande sätt och tätt med varandra inom båda materialinriktningarna och att de vill att eleverna ska få pröva och ompröva och resonera kring sitt arbete.

Lärarna ger eleverna löpande stöd och ger återkoppling under pågående arbetsprocess. Av elevintervjuer och Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att lärarna instruerar och visar hur eleverna kan lösa olika problem och att lärarna är noga med att låta eleverna utföra momenten och inte ta över uppgiften. I Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen textil visar till exempel läraren hur en elev ska göra för att stryka sömsmånerna på böjda tygdelar. Läraren ger tips om hur man samlar ihop tyget och använder samtidigt strykjärnet. Eleven gör sedan själv momentet. Ett annat exempel är när läraren i materialinriktningen trä och metall hjälper flera elever att använda en ramspännare när de ska sätta ihop träbitar med varandra. Läraren visar och hjälper eleverna att prova själva. Av såväl intervjuer som lektionsobservationer framgår att lärarna ger löpande återkoppling genom att de går runt till eleverna, uppmuntrar och pratar med eleverna. Samtliga slöjdlärare arbetar dessutom med en slöjddagbok och den fungerar, förutom som ett reflektionsverktyg, även som verktyg för lärarna att ge formativ respons. Elever och lärare berättar att eleverna skriver kort ned efter varje lektion hur arbetet gått och var de befinner sig i processen. Lärare läser det som eleverna skrivit och återkopplar muntligt eller skriftligt med förtydligande meddelanden till eleverna så att de kommer vidare i arbetet. Nästa lektion börjar eleverna med att läsa i sin slöjddagbok och kan snabbt se vad de gjorde senast och hur de ska gå vidare. Elever uppger att själva poängen med slöjddagboken är att eleverna får veta vad de gjort bra och vad de kan utveckla. Elever berättar att lärare också ger återkoppling muntligt under lektionen genom att exempelvis titta på elevernas skisser och återkoppla kring att de behöver ange mått. Elever får också förklara hur de gjort ett visst moment och läraren bekräftar och ger respons på vad eleven gjort bra och vad eleven kan utveckla. Det finns dock elever i intervju, som beskriver att det kan vara svårt att få stöd av lärare under arbetets gång.

Utmanande undervisning

Granskningen visar att undervisningen är motiverande och utmanande samt att arbetsformerna varierar.

Undervisningen är utformad så att eleverna oavsett kunskapsnivå stimuleras till utveckling. Det framgår av såväl inkommen dokumentation från huvudmannen som Skolinspektionens lektionsobservationer och av intervjuer att eleverna arbetar med samma tema men kan välja att utföra sina projekt på olika sätt. Lärarna uppger att det finns olika svårighetsgrader som eleverna får ta ställning till både gällande tekniker och material. Ett exempel är uppgiften i årskurs 7 där eleverna ska sy en tygkasse och kan pröva och ompröva sin design och utveckla och lägga till olika svårighetsgrader i detaljer och tekniker. Lärarna beskriver att det är eleverna själva som väljer svårighetsgrad och att läraren uppmuntrar och utmanar eleverna att utveckla arbetet. Lärarna uppger att de har höga förväntningar på alla elever oavsett bakgrund eller kön, men att förväntningarna måste vara rimliga utifrån elevers olika förkunskaper och förmågor. Vidare framgår av Skolinspektionens lektionsobservationer att undervisningen består av olika typer av uppgifter och aktiviteter som utmanar. Exempelvis utmanas och stötts en elev i att prova ett för eleven nytt elverktyg. Läraren visar handgripligen hur eleven ska arbeta med maskinen och säger till eleven att hen kommer klara det och eleven vågar till slut använda verktyget själv.

Undervisningen varierar så att eleverna får möjlighet att dela erfarenheter med varandra och utveckla lärandet. Lärare och elever berättar att eleverna arbetar med enskilda projekt i båda materialinriktningarna men att eleverna under arbetsprocessen samarbetar genom att hjälpa varandra och ge varandra tips och idéer. Både lärare och elever uppger att samarbete sker till exempel när elever är vid samma moment och elever själva tar initiativ till samarbete eller när läraren uppmanar elever att dela erfarenheter och hjälpa varandra. Lärare uppger att de uppmuntrar eleverna till att hjälpa varandra, att eleverna får "säghjälpa" men inte "görhjälpa". Under Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen textil uppmuntrar läraren en elev att samarbeta med en annan elev kring ett moment som eleven nyligen gjort. Läraren frågar om eleven kan visa vilka delar som ska sitta ihop. Eleverna resonerar med varandra och byter plats på delarna flera gånger. Eleverna stämmer av med läraren som efter en stund bekräftar att de har placerat delarna rätt så det blir rätt form. Av intervjuer med lärare och elever framgår vidare att det även förekommer styrda grupparbeten i undervisningen. En lärare berättar exempelvis om ett grupparbete där eleverna får lära sig olika tekniker att laga i textil. Läraren delar in eleverna i grupper och varje grupp sätter sig in i en teknik och gör en lagning med tekniken. Därefter delger grupperna varandra sin teknik så att alla elever lär de olika teknikerna av varandra.

Reflektion över process och resultat

Granskningen visar att undervisningen innehåller moment där eleverna löpande reflekterar över arbetsprocess och resultat tillsammans med lärare.

Eleverna får löpande reflektera över sin arbetsprocess för att främja handlingsberedskap, kreativitet och självständighet. Av såväl intervjuer som Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att lärarna löpande ställer frågor till eleverna och låter dem utvärdera och bedöma resultaten av sitt arbete. Eleverna får reflektera över sina arbeten och om kommande moment muntligen under lektionstid till exempel när läraren går runt till elever och frågar hur det går och hur eleven tänker i sitt arbete, vilket förekommer flera gånger under Skolinspektionens lektionsobservationer. Vid Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen trä och metall får elever också reflektera genom att läraren ber elever att själva känna efter med händerna eller titta noga på sitt föremål vid olika moment. Av såväl elev- och lärarintervjuer som Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att eleverna också får reflektera över process och resultat skriftligen då eleverna löpande dokumenterar hela arbetsprocessen i en digital slöjddagbok och får återkoppling i den av lärarna. Arbetsättet med slöjddagboken är väl inarbetat i båda materialinriktningarnas samtliga grupper och eleverna uppger att det färgkodade skrivstödet som lärarna tagit fram är till stor hjälp när de ska reflektera och dokumentera. Rektorn uppger i intervju att slöjden är ett föredöme när det gäller att få elever att tala om vad de gör och hur de arbetar. De har arbetat fram ett arbetssätt som fungerar där elever dokumenterar digitalt både skriftligt och med bild.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning undervisningens innehåll bidrar till att eleverna utvecklar kunskaper om material och metoder utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Vidare granskas om undervisningen utformas så att eleverna får möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och hur de kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna ges i flera delar möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Material- och metodkunskap utifrån hållbar utveckling

Granskningen visar att undervisningen i begränsad utsträckning ger eleverna fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Däremot får eleverna kunskaper om olika slöjdmetoder som bidrar till hållbara produkter.

Undervisningen skiljer sig åt mellan materialinriktningarna i vilken mån eleverna får fördjupa sina kunskaper om olika materials egenskaper, ursprung och framställning samt deras påverkan på miljön. Det framgår av såväl lärar- som elevintervjuer att läraren i materialinriktningen textil undervisar om olika materials miljöpåverkan, ursprung och transporter. Exempelvis bomullens sämre miljöpåverkan i samband med att eleverna arbetar med ett återbrukstema. Lärare och elever uppger att i materialinriktningen trä och metall samtalar de inte lika mycket i undervisningen om olika material kopplat till miljö och hållbarhet. Lärarna uppger att de samtalar med eleverna om att de köper in material som är närproducerat och att de går igenom olika träslags egenskaper, till exempel hur hårt eller mjukt ett träslag är kopplat till användningsområde. Lärare i materialinriktningen trä och metall uppger att de ibland lyfter frågor kring miljö med vissa grupper, men bara om det kommer upp, inte planerat och systematiskt.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att få kunskaper om olika slöjdmetoder som bidrar till slöjdprodukter som är användbara, välgjorda eller håller länge. I intervjuer med lärare framkommer exempel på att lärarna för samtal med eleverna om hur slöjdmetoderna kan öka produkternas kvalitet och livslängd. Till exempel om vikten av att fästa ihop material genom att både limma och skruva eller att välja rätt sömnadsteknik för materialet så att föremålet håller. Under en av Skolinspektionens lektionsobservationer påminner läraren om att föremålen ska bli hållbara till exempel när en elev vill ha synlig sicksack runt sin väggförvaring. Läraren resonerar då med eleven om att kanten blir mer hållbar om den viks in. Lärare uppger i intervju att de försöker påpeka att eleverna ska göra något användbart bland annat genom att få elever att tänka på en mottagare i arbetet då det skapar motivation. I arbetsuppgiften med att sy tygkassar får eleverna exempelvis från början välja vem som ska ha den och anpassa kassen efter mottagaren. Lärarna beskriver att eleverna därefter arbetar mer noggrant och med bättre kvalitet. Elever uppger att lärarna brukar uppmärksamma eleverna på om arbetet är för slarvigt och

de behöver göra om något moment. Läraren kan till exempel säga att de ska vara noggranna, slipa fint och få föremål att hålla bra.

Reflektion och val under arbetsprocessen utifrån ett hållbarhetsperspektiv

Granskningen visar att eleverna får reflektera över olika val utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Eleverna får göra självständiga val av metoder för resurshushållning som bidrar till hållbarhet samt får jämföra olika slöjdmaterial utifrån ett miljöperspektiv. Det framgår av intervjuer med lärare och elever att lärarna i båda materialinriktningarna uppmärksammar eleverna på att hushålla med resurser. Lärare berättar att de är noga med att eleverna ska använda återbrukat material så mycket som möjligt. Lärare uppger att i årskurs 8 är det ett tema då eleverna får reflektera över och använda återbrukat material i form av gamla jeans. Eleverna väljer allt material från en låda med gammalt jeansmaterial och arbetar med små delar av materialet för att med olika metoder tillverka nya föremål, till exempel kuddar, kepsar och förvaring, vilket framkommer i Skolinspektionens lektionsobservation. Eleverna berättar att de också får lära sig att laga hål i materialinriktningen textil. Lärare uppger att i materialinriktningen trä och metall arbetar de med olika slags trä- och metallmaterial och eleverna lär sig att ta vara på plåtklipp, träbitar och träflis, och att ingenting ska slängas. Av både intervjuer och lektionsobservationer framgår att det finns flera lådor för spill- och stuvmaterial uppmärkta i båda materialinriktningarna. Av lärarintervju framgår att elever får möjlighet att jämföra olika material utifrån dess miljöpåverkan samt göra självständiga val i att använda återbrukat material eller att göra små föremål eller på annat sätt hushålla med material. Vidare framgår av intervju med lärare att eleverna får reflektera över olika val i samband med en miljöutvärdering som de gör i alla årskurser vid olika tidpunkter under högstadiet. I årskurs 7 handlar utvärderingen om metall, i årskurs 8 om textil och i årskurs 9 om trä. Lärarna beskriver att eleverna bland annat får svara på frågor om hur de tar hand om material som de inte vill ha längre och om eleven varit sparsam eller slösat på material i arbetet.

Identifierat utvecklingsområde

Utvecklingsområde 1

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Ge eleverna en undervisning som bidrar till fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Av läroplanen framgår att skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått kunskaper om förutsättningar för en god miljö och en hållbar utveckling och kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället.¹ Av kursplanen för ämnet slöjd framgår bland annat följande gällande hållbar utveckling. Slöjd innebär manuellt och intellektuellt arbete i förening vilket utvecklar kreativiteten och handlingsberedskapen samt stärker tilltron till den egna förmågan att hantera olika praktiska problem i vardagen. Detta är betydelsefullt för individens och samhällets utveckling och för att främja hållbar utveckling. Eleverna ska också ges förutsättningar att utveckla förmågan att välja och hantera material för att främja hållbar utveckling. Därigenom kan undervisningen bidra till att eleverna utvecklar ett miljömedvetet förhållningssätt.²

Motiveringen till utvecklingsområdet är att undervisningen skiljer sig åt avseende i vilken utsträckning eleverna får möjlighet till fördjupad förståelse av olika materials egenskaper och ursprung utifrån ett hållbarhetsperspektiv. I den mån området tas upp i undervisningen i materialinriktningen trä och metall sker det huvudsakligen översiktligt och inte på djupet. Genom att utforma en undervisning som synliggör olika material ur ett hållbarhetsperspektiv kan eleverna få en fördjupad kunskap om och förståelse av hur olika material och dess ursprung, framställning och transport påverkar miljön.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna ger eleverna en undervisning som bidrar till fördjupad förståelse och kunskap om olika material utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

---

¹ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

² Lgr22, 5 Kursplaner, 5.17 Slöjd.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning rektorn organiserar skolans jämställdhetsarbete kopplat till slöjdämnet. Vidare omfattar granskningen lärarnas arbete med jämställdhet i slöjdundervisningen.

Skolinspektionen bedömer följande: Slöjdämnet omfattas i flera delar av ett jämställdhetsperspektiv.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Granskningen visar att rektorn organiserar slöjdämnet så att elever oavsett kön möts och arbetar tillsammans.

Rektorn ser till att flickor och pojkar möts i slöjdundervisningen. Rektorn uppger att eleverna läser båda materialinriktningarna växelvis och terminsvis under årskurs 7, 8 och 9 och att slöjdgrupperna i samtliga årskurser är könsblandade. Både lärare och rektorn berättar att när eleverna delas in i grupper är jämn fördelning av kön en parameter som tas hänsyn till. Rektorn uppger att organiseringen med att eleverna har materialinriktningarna växelvis under hela högstadiet och i könsblandade grupper är ett medvetet val som gjordes för flera år sedan. Vid utvärdering av att ha könsblandade grupper kan rektorn se goda resultat gällande både jämställdhet och arbetsro. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att både flickor och pojkar får arbeta med material från ämnets båda materialinriktningar och möjlighet att pröva olika materials kombinationsmöjligheter. Exempelvis i årskurs 7 när eleverna gör en ros av metall med en vas i trä eller när elever gör egna val, till exempel att tillverka en båt i trä med segel i tyg eller konstruktion i trä och dyna i textil.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Granskningen visar att lärarna i begränsad utsträckning diskuterar föreställningar om normer om kvinnligt och manligt med eleverna.

Lärarna synliggör till viss del olika föreställningar om kvinnligt och manligt för eleverna. Av intervjuer med lärare och elever framgår att lärarna inte samtalar löpande med eleverna om traditionella föreställningar kring kvinnligt och manligt kopplat till slöjdämnet. Lärare beskriver att de

samtalar med eleverna om könsnormer vid uppkomna situationer i undervisningen, till exempel om pojkar uttrycker att de inte vill göra något de tycker är typiskt kvinnligt i materialinriktningen textil. Läraren samtalar då med eleverna och poängterar vikten av att träna på motorik och precision och att det är det som är i fokus i arbetet. Lärare uppger även att de samtalar med eleverna om olika yrken och framtida val och att de i olika yrken behöver ha bra motorik, vilket de tränar i slöjden. Lärare berättar att de poängterar för eleverna att arbetet med en idé till färdig produkt är en realistisk uppgift för alla arbetsplatser. Vidare beskriver lärare att följa instruktioner, driva en process framåt och lösa problem är vad en arbetsgivare vill ha och att eleverna lär sig det i slöjden. Lärare uppger dock att de inte samtalar så mycket med eleverna om dessa frågor ur ett könsperspektiv för att eleverna redan bryter stereotypa mönster på många sätt. Lärare berättar att de visserligen kan möta pojkar som undrar varför de ska ha materialinriktningen textil, men att de inte på samma sätt hör flickor som ifrågasätter varför de ska ha materialinriktningen trä och metall. Elever uppger att lärarna inte pratar om jämställdhet eller kvinnligt och manligt, men att eleverna behandlas lika och har samma möjligheter oavsett kön. Vidare uppmuntrar lärarna såväl flickor som pojkar att prova olika material och olika metoder som traditionellt sett kan uppfattas som kvinnliga eller manliga. Exempelvis uppger en flicka att läraren frågade om hon ville prova att löda vilket var en metod som eleven inte kände till och som eleven uppfattade som traditionellt manlig. Lärare uppger också att arbete med materialet läder är bra då det är en genväg för motvilliga pojkar in i materialinriktningen textil. De tilltalas mer av det materialet. Elever uppger att de alla får arbeta med samma metoder och tekniker och att alla får prova det som finns.

Identifierat utvecklingsområde

Utvecklingsområde 2

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Reflektera och diskutera löpande olika frågor kring jämställdhet med eleverna.

Av läroplanen framgår att skolan ska aktivt verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och

manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.³

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärare i begränsad utsträckning lyfter frågor kopplat till jämställdhet med eleverna i slöjdundervisningen. Lärarna bemöter främst frågor om föreställningar och normer kring kvinnligt och manligt vid uppkomna situationer men behandlar inte dessa frågor löpande i undervisningen. Genom att återkommande synliggöra och diskutera traditionella könsmonster samt utmana de föreställningar som flickor och pojkar kan ha, ges eleverna möjlighet att utveckla en ökad medvetenhet om könsbundna normer. Detta kan i sin tur bidra till att motverka begränsningar i deras vardag och i framtida val, exempelvis vad gäller utbildning och yrkesinriktning.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärare löpande reflekterar och diskuterar olika frågor kring jämställdhet. Skolverket har material som kan användas i detta arbete.⁴

På Skolinspektionens vägnar

X Christina Wallin

Beslutsfattare
Signerat av: Christina Wallin

X Eva Lindgren

Föredragande
Signerat av: Eva Lindgren

I handläggningen av ärendet har även utredare Åsa Pleiner deltagit.

---

³ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

⁴ [Aktivt jämställdhetsarbete i skolan - Skolverket](#) hämtad 2026-05-11

Bilaga 1: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Prästängsskolan A den 15 april 2026. Besöket genomfördes av utredarna Eva Lindgren och Åsa Pleiner.

Skolenheten är en kommunal skola verksam i Eksjö kommun med grundskola årskurserna 7-9. På skolenheten går ca 270 elever.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Två lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med rektorn
- Dokument som begärts in från huvudmannen

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från de skolor som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport.

Bilaga 2: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska vissa kvalitetsaspekter i undervisningen i ämnet slöjd i grundskolans högstadium. Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram inom de olika frågeställningarna.

Granskningens frågeställningar

1. I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?
2. I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?
3. I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Kvalitetskriterier

Processinriktat lärarstöd

Lärarstödet är processinriktat så att eleven visas på möjliga alternativ för att kunna utveckla idéer samt utveckla och använda olika strategier för att lösa sin arbetsuppgift.

Lärarstödet är stöttande och innehåller dialog i form av formativ respons under arbetsprocessen.

Utmanande undervisning

Undervisningen är motiverande och utmanande så att alla elever, oavsett nivå i kunnande, stimuleras till utveckling.

Arbetsformerna varierar mellan individuellt arbete och arbete i par eller grupp så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Reflektion över process och resultat

Undervisningen innehåller moment där eleverna löpande uppmanas att, tillsammans med lärare, reflektera över sin arbetsprocess, inklusive resultat, i syfte att främja utveckling av handlingsberedskap, kreativitet och självständighet.

Material- och metodkunskap

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna en fördjupad förståelse av olika materials egenskaper och ursprung utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna kunskap om slöjdmeter för framställning av funktionella och hållbara slöjdprodukter.

Reflektion och val under arbetsprocessen

Undervisningen utformas så att eleverna ges möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och välja hur de i den egna slöjdprocessen kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Rektor organiserar slöjdämnet så att elever, oberoende av könstillhörighet möts och arbetar tillsammans.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Läraren reflekterar och diskuterar föreställningar och normer om kvinnligt och manligt tillsammans med eleverna.

Läraren arbetar inom undervisningen för att vidga och utmana elevernas föreställningar utifrån icke-könstraditionellt perspektiv i val av material och metod.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.⁵

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.⁶ Vidare ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.⁷

Av skollagen framgår vidare att alla barn och elever i samtliga skolformer ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.⁸

Av läroplanen framgår att skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska även främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.⁹

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd.¹⁰ I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår att skolan ska:

---

⁵ 26 kap. 20 § skollagen.

⁶ 1 kap. 4 § skollagen.

⁷ 1 kap. 5 § skollagen.

⁸ 3 kap. 2 § skollagen, se även 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen gällande extra anpassningar och särskilt stöd.

⁹ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

¹⁰ 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

- erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt
- ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga.

Lärarna ska:

- sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.
- ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan och ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel
- organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga, upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt samt successivt får fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar.¹¹

Undervisningen i ämnet slöjd ska enligt kursplanen syfta till att eleverna utvecklar förmågan att formge och framställa föremål genom att arbeta med olika material och hantverkstekniker. Eleverna ska bland annat:

- ges möjligheter att utveckla sin skicklighet i en process där tanke, sinnesupplevelse och handling samverkar
- ges förutsättningar att arbeta med färg, form och funktion för att skapa olika estetiska och kulturella uttryck
- ges förutsättningar att utveckla idéer samt överväga olika lösningar och tillvägagångssätt i slöjdarbetet
- ges möjligheter att reflektera över arbetsprocesser och resultat för att fördjupa sitt lärande.¹²

Det centrala innehållet i slöjd för årskurs 7–9 består av följande tre delar: Slöjdens material, verktyg och hanterverkstekniker, slöjdens arbetsprocesser samt slöjdens uttryck och betydelse för hållbar utveckling. Innehållet i undervisningen inom ”slöjdens arbetsprocesser” handlar bland annat om slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning samt reflektion över arbetsprocessen och resultatet. Det

---

¹¹ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹² Lgr22, 5 Kursplaner, 5.17 Slöjd.

handlar även om hur delarna i arbetsprocessen samverkar och påverkar resultatet.¹³

När det gäller kunskaper om hållbar utveckling framgår i läroplanens första del avseende skolans uppdrag att en viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Genom ett miljöperspektiv får eleverna möjligheter att både ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.¹⁴

Vidare anges i kursplanen för slöjd att eleverna ska ges förutsättningar att utveckla förmågan att välja och hantera material för att främja hållbar utveckling. Undervisningen i ämnet slöjd ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmåga att reflektera över arbetsprocesser och resultat utifrån kvalitet, uttryck och hållbar utveckling. En del av det centrala innehållet för årskurs 7–9 handlar bland annat om jämförelser mellan olika slöjdmaterial utifrån deras kvalitet och påverkan på miljön, resurshushållning genom återbruk, reparation samt vård av material och föremål.¹⁵

Avseende skolans jämställdhetsarbete och jämställdhetsperspektiv i undervisningen framgår följande i läroplanens första del. Skolan ska:

- aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet
- synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling
- organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.¹⁶

Vidare framgår att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. Skolan ska också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska

---

¹³ Ibid.

¹⁴ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹⁵ Lgr22, 5. Kursplaner, 5.17 Slöjd.

¹⁶ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter.¹⁷

I läroplanens andra del anges vidare att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska:

- bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor och att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet
- utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet.

Läraren ska:

- synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor
- planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.¹⁸

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.¹⁹ Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas förutsättningar och behov.²⁰ På skolenhetsnivå ansvarar rektorn för att det görs ett arbete med att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.²¹

I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår bland annat att rektorn:

- har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen
- ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna
- har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och

---

¹⁷ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

¹⁸ Lgr22, 2.1 Normer och värden.

¹⁹ 2 kap. 9 § skollagen.

²⁰ 2 kap. 10 § skollagen.

²¹ Se 4 kap. 4–6 §§ skollagen.

organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.²²

---

²² Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar.